

УДК 929.522:392.31

Марія Дмитрієнко, Валерій Томазов

ПАТОНИ ТА ПАТОН-ФОНТОН- ДЕ-ВЕРРАЙОН. ПОКОЛІННИЙ РОДОВІДНИЙ РОЗПИС

Дана стаття, зміст якої становить інформація з нововиявлених документів, є продовженням розробки авторами наукового дослідження родоводу видатних українських вчених – Є.О.Патона та Б.Є.Патона.

Рід **Патонів** має, найімовірніше, шотландське походження, як про те заявив у справі про дворянство **Петро Іванович Патон**. Прізвище, вірогідно, походить від зменшеної форми ім'я Патрік. 12 липня 1862 р. рішенням Санкт-Петербурзького дворянського депутатського зібрання сенатор і генерал-лейтенант **Петро Іванович Патон** (Patton) разом з синами – колезьким радником Оскаром Петровичем та майором Миколою Петровичем та онуками, дітьми останнього, за значні і власні заслуги був визнаний у спадковому російському дворянстві та внесений до 2-ї частини Дворянської родовідної книги Санкт-Петербурзької губернії. Департамент Герольдії Урядового Сенату визнав це рішення наказом від 14 січня 1863 р. за № 292. 7 травня 1888 р. дружина та діти Оскара Петровича Патона були зачислені до роду Патонів рішенням Санкт-Петербурзького Дворянського депутатського зібрання, а 28 травня 1889 р. наказом Урядового Сенату за № 1561 це рішення було затверджено остаточно.

Молодший син генерал-лейтенанта **Петра Івановича Патона** колезький асесор **Іван Петрович Патон** разом з дітьми був визнаний у спадковому дворянстві рішенням Смоленського Дворянського депутатського зібрання 12 жовтня 1873 р. за заслуги батька та внесений до 2-ї частини Смоленської губернської родовідної книги. Це рішення підтверджено наказом Урядового Сенату від 19 листопада 1873 р. за № 4160.

21 березня 1901 р. лейтенанту флота **Петру Івановичу Патону** Височайшим наказом дозволено приєднати до свого родового прізвища прізвище свого діда генерал-лейтенанта Генерального Штабу **Михайла Львовича Фонтон-де-Веррайон** з умовою успадкування цього подвійного прізвища тільки старшим у роді.

Родовідний розпис Патонів виконаний на підставі значного архівного матеріалу, перш за все – справ про дворянство роду Патонів, які зберігаються у Російському державному історичному архіві (РДІА, ф. 1343, оп. 27, спр. 1083, 1084, оп. 50, спр. 469).

I.

1. **Георг Паттон**, придворний кухмістр, а потім – мундкох (згадується 1748–1751 рр.).

×

II.

2/1. **Петр Георг (Петро Юрійович)**, * Санкт-Петербург, 1733, † Санкт-Петербург, 2.12.1809, архітектор, колезький радник, кавалер ордену св. Володимира 4 ст.

×

III.

3/2. **Іван Петрович**, * бл. 1755, † ..., надвірний радник, власник сільця Репіно Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ.

×

IV.

4/3. **Петр (Петро Іванович)**, * 1796, † Санкт-Петербург 2.9.1871, командир 33-го егерського полку (1830 – 1838), командував пехотною бригадою і дивізією, присутній сенатор 8-го департаменту Урядового Сенату (3.1.1854). генерал-від-інфантерії (26.11.1869), кавалер орденів св. Георгія 4 ст. (29.11.1837, за 25 років безпорочної служби), св. Володимира 2 ст. з мечами (18.10.1862), св. Анни 1 ст. з імператорською короною (1.1.1858), св. Станіслава 2 ст. (12.11.1843), св. Володимира 4 ст. з бантом (11.1.1829). Власник Височайше пожалуваного 21.11./3.12.1838 майорату Кирсна у Сувалкській губ. (Царство

Польське) та родового маєтку у Полтавському пов. і губ., придбаного маєтку у Більському пов. Смоленської губ. і дерев'яного будинку у Москві.

× **Анна Григорівна Гейман**, *25.12.1800, † Москва 12.6.1888, дочка доктора медицини, лікаря Генріха-Грегора (Григорія Юхимовича) Геймана (1771 – 1843) та Олени, нар. Власниця придбаного (29.9.1836) сільця Іванівки Полтавського пов. і губ.

V.

5/4. **Оскар-Іоганн-Яків (Оскар Петрович)**, * Вознесенськ Херсонської губ. 8.11.1823, † Нова-Ушиця Ушицького пов. Подільської губ., бл. 1893, військовий інженер, капітан л.-гв. Кінно-піонерського дивізіону, звільнений до статської служби з чином колезького радника (11.5.1857), управляючий Новомаїнським відділенням Самарської удільної контори (1857 – 1859), російський консул у Ніцці (1865 – 1886) та у Бреславлі (1886 – 1887), дійсний статський радник, кавалер орденів св. Володимира 4 ст. (22.9.1884), св. Анни 2 ст. (18.4.1880), св. Станіслава 2 ст. (16.4.1872). Власник майорату Кирсна Кальварійського пов. Сувлакської губ. (з 1871) та придбаних маєтків Ступіно та Ларіно з сільцями Бельського пов. Смоленської губ. (з 1858), с. Паново з сільцями Бельського пов. Смоленської губ. (з 1858), з 1859 р. – Тихвінського пов. Новгородської губ. та с. Мошев з хут. Сергіївським Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. (продано у 1891).

× с. Денисовичі Новозибківського пов. Чернігівської губ. 20.7.1859 **Катерина Дмитрівна Шишкова**, * бл. 1834, † ..., дочка штаб-ротмістра Власниця придбаного маєтку Льохово (Будниця теж) з фільварком Любово Городоцького пов. Вітебської губ. (з 1862) і с. Хребтьєво з сільцем Шуркою та частиною сл. Пилипи Ушицького пов. Подільської губ.

6/4. **Миколай (Микола Петрович)**, * 3.1.1827, ~ Санкт-Петербург 24.10.1828, † маєток Тимошкіно Новоторжського пов. Тверської губ. 24.5.1909, командир батальону Санкт-Петербурзького гренадерського полку, майор (15.4.1856), помічник керуючого пітейно-акцизними зборами у Тульській

(1862 – 1865) та Тверській (1865 – 1880) губ., чиновник з особливих доручень Міністерства фінансів Російської імперії, прикомандирований до Новгородської та Тверської губ. (30.5.1885), дійсний статський радник (21.4.1891), у відставці (15.4.1896), кавалер орденів св. Володимира 3 ст. (1.1.1887), св. Анни 3 ст. (6.12.1853) та св. Станіслава 2 ст. (8.9.1859). Власник придбаного маєтку Тимошкіно Новоторжського пов. Тверської губ.

× Нарва Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ. 15.11.1853 **баронеса Ольга Андріївна фон Арпсгофен**, * Нарва Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ. 7.9.1829, † Твер 27.11.1906, дочка власника маєтків Германсберг і Вазагоф Везенберзького пов. Естляндської губ. барона Герхарда-Генріха фон Арпсгофена (1795 – 1854) та Ольги Лаврентіївни, нар. Варнек (1807 – 1883).

7/4. **Кароліна**, * ..., †..., вихованка Катерининського інституту у Санкт-Петербурзі.

× до 1861 **Гаврилов**, * ..., †..., син, полковник.

8/4. **Іван (Іван Петрович)**, * Плоцьк (Царство Польське) 19.11/1.12.1837, † Санкт-Петербург 17.4.1911, прокурор Смоленського окружного суду (1.6.1872), дійсний статський радник. Власник сільця Рогозіно-Долматово (Булгак теж) й пустоші Єникеев Карач Лаїшевського пов. Казанської губ. (придбано з торгів 22.2.1888, продано різним особам у 1899).

× **Софія Михайлівна Фонтон-де-Веррайон**, * Санкт-Петербург 17.9.1837, †..., дочка поміщика Рославського пов. Смоленської губ., Генерального штабу генерал-лейтенанта Михайла Львовича Фонтон-де-Веррайона (* бл. 1804) і Анастасії Григорівни, нар. Філіппеско.

VI.

9/5. **Наталія Оскарівна**, * 7.4.1860, ~ Стаєцька церков Городоцького пов. Вітебської губ. 27.6.1860, †...

× **Добровольський**, * ..., † ..., син

10/5. **Олександра Оскарівна**, * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 18.6.1862, † 16.5.1943, ‡ Російський цвинтар Кокад у Ніцці (департамент Приморські Альпи, Франція)

× **Матковський**, * ..., † до 1843, син

11/5. **Олександр Оскарович**, * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 11.10.1863, † ... Управляючий Чистопольським відділенням Державного банку (1897 – 1901), надвірний радник. Власник майорату Кирсна Кальварійського повіту Сувлакської губ.

12/5. **Михайло Оскарович**, * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 5.8.1865, † ..., штаб-капітан (1898) л.-гв. Преображенського полку, згодом – дійсний статський радник. Власник (за дарчим записом від матері) с. Хребтево з сільцем Шуркою та частиною слободи Пилипи Ушицького пов. Подільської губ.

× **Олександра Вікторівна Будде**, * 18.9.1879, † ..., дочка начальника 31-ї піхотної дивізії генерал-лейтенанта Віктора Емануїловича Будде (1836 – 1901) і Олександри Павлівни, нар. баронеси Местмахер. Рідна сестра Наталії Вікторівни, дружини свого деверя.

13/5. **Володимир Оскарович**, * * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 28.8.1867, † ...

14/5. **Євген Оскарович**, * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 20.2./4.3.1870 (згідно паспортних даних – 5.3.1870), † Київ 12.8.1953, ‡ Байкове кладовище, інженер шляхів сполучення, фахівець у галузі мостобудування та електричного зварювання, професор Київського політехнічного інституту по кафедрі будівельного мистецтва (1905), статський радник, академік АН УРСР (1929), засновник і директор НДІ електрозварювання (1934, з 1945 інститут носить його ім'я), віце-президент АН УРСР (1945–1952), Заслужений діяч науки УРСР (1940), Герой Соціалістичної Праці (1943), лауреат Сталінської премії (1941), кавалер двох орденів Леніна (обидва – 1943) та Трудового Червоного Прапора (1940, 1948), Червоної Зірки (1942), Великої Вітчизняної війни I ст. (1944), депутат Верховної Ради СРСР 2 і 3-го скликань.

× 1. бл. 1891 (після трьохрічної безвісної відсутності дружини розлучений у серпні 1915 р. Київським єпархіальним на-

чальством, це рішення затверджено указом Святійшого Синоду від 23.10.–1.11.1916), * бл. 1849, † ..., дочка У 1-му шлюбі з NN.

× 2. Київ 8.2.1916 (наказом Святійшого Синоду від 25.1.1916 за № 472 отримав дозвіл на 2-й шлюб) **Наталія Вікторівна Будде**, * 25.10.1884, † ..., дочка начальника 31-й піхотної дивізії генерал-лейтенанта Віктора Емануїловича Будде (1836–1901) та Олександри Павлівни, нар. баронеси Местмахер. Рідна сестра Олександри Вікторівни, дружини свого деверя.

15/5. **Петро Оскарович**, * Ніцца (департамент Приморські Альпи, Франція) 21.9.1872, † ... Голова Речицької повітової земської управи.

16/6. **Анна Марія**, * Нарва Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ. 8.9.1854, † ...

17/6. **Миколай (Миколай Миколайович)**, * Нарва Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ. 6.9.1855, † до 1872.

18/6. **Володимир (Володимир Миколайович)**, * Москва 17.11.1856, † до 1872.

19/6. **Оскар (Оскар Миколайович)**, * Нарва Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ. 13.4.1858, † ..., товариш прокурора Луцького (1890 – 1892) і Київського (1892 – 1906) окружних судів, член Санкт-Петербурзького окружного суду (1906 – 1914) і Санкт-Петербурзької судової палати (3.3.1914), дійсний статський радник (1.1.1911), кавалер ордену св. Станіслава 2 ст. (1.1.1900).

× **Зінаїда Павлівна Прескухіна**, * ..., † ..., дочка У 1-му шлюбі за полковником Гейцигом (†).

20/6. **Ольга**, * Нарва Ямбурзького пов. Санкт-Петербурзької губ. 1.8.1859, † до 1872.

21/6. **Софія (Софія Миколаївна)**, * 18.9.1862, прийняла православ'я 10/23.10.1937, † Женева (Швейцарія) 27.10.1937, ‡ кладовище Пер-Саконне, доктор медицини, з дереволуційних часів мала приватну практику у Женеві, незаміжня.

22/6. **Марія (Марія Миколаївна)**, * ... 1867, † ... 1954, ‡ кладовище в Сент-Женев'єв-де-Буа (департамент Есон, Франція).

23/6. **Олександр (Олександр Миколайович)**, * 8.6.1872, † ...

24/8. **Анастасія Іванівна**, * 21.6.1864, † до 1873.

× 30.1.1899 **Анатолій Фріде**, * ..., † ..., син

25/8. **Петро Іванович**, з 21.3.1901 **Патон-Фонтон-де-Веррайон**, * Вітебськ 24.4.1866, † після 1931 (в еміграції), командир лінійного корабля «Синоп» (1912 – 1916), начальник суден північно-західної частини Чорного моря (1916 – 1917), контр-адмірал (6.12.1915), кавалер орденів св. Володимира 3 ст. (6.12.1913), з мечами (25.5.1915), св. Анни 2 ст. (6.12.1908), св. Станіслава 2 ст. (6.12.1903), з 13.4.1917 у запасі флоту.

× 30.1.1903 **Євгенія Матвіївна Шишкова**, * ..., † ..., дочка колезького радника. У 1-му шлюбі (розлучення у 1903) з лейтенантом Миколою Дмитровичем Боголюбовим (* 1867).

26/8. **Євген Іванович**, * Калуга 21.11.1867, †... Вільнонайманний службовець Київської ошадної каси (15.11.1915).

×

27/8. **Микола Іванович**, * Калуга 27.12.1868, †..., командир 6-го дивізіону міноносців Балтійського флоту (1915 – 1917), начальник 2-й бригади лінійних кораблів (28.6.1917), контр-адмірал (28.7.1917), кавалер орденів св. Володимира 3 ст. з мечами (21.7.1916), св. Анни 2 ст. з мечами (6.12.1911/24.12.1914) та Георгієвської зброї (30.12.1915/10.2.1916). У 1918 під час Гетьманату служив в Українському ВМФ.

× 31.8.1903 **Ольга Георгіївна Яковлева**, * бл. 1866, † ..., дочка титулярного радника У 1-му шлюбі за командиром транспорту «Псезуап» капітаном 2-го рангу Євгеном Миколайовичем Голиковим 2-им (1856 – 1903).

28/8. **Олександр Іванович**, * Калуга 5.4.1870, †..., колезький асесор.

29/8. **Анна Іванівна**, * Смоленськ 7.9.1871, †...

VII.

30/14. **Володимир Євгенович**, * Київ 18.3.1917, † Київ 28.2.1987, фахівець і винахідник у галузі металургії та зварювання, кандидат технічних наук (1951), начальник відділу і заступник начальника дослідного експериментального конструк-

торсько-технологічного бюро НДІ електрозварювання ім. Є. О.Патона АН УРСР (1943 – 1987), лауреат Сталінської премії (1946) та Державної премії УРСР (1973), Заслужений винахідник УРСР (1982), кавалер орденів Знак Пошани (1976), Трудового Червоного Прапора (1984).

× Київ 1961 **Тамара Семенівна Кошкіна**, * 1926, дочка

31/14. **Борис Євгенович**, * Київ 27.11.1918, фахівець у галузі металургії та зварювання, заступник директора (1950 – 1953) і директор (1953) НДІ електрозварювання ім. Є.О.Патона АН УРСР, академік АН УРСР (1958), президент АН УРСР (з 1962), академік АН СРСР (1962), член президії АН СРСР (1963), Заслужений діяч наук і техніки УРСР (1968), Заслужений винахідник СРСР (1983), двічі Герой Соціалістичної Праці (1969, 1978), Герой України (1998), лауреат Державної премії СРСР (1950), Ленінської премії (1957), Державної премії УРСР (1972, 1973), премії Ради Міністрів СРСР (1983), кавалер чотирьох орденів Леніна (1967, 1969, 1975, 1978), Трудового Червоного Прапора (1943), Жовтневої Революції (1984), Дружби народів (1987), ордену «За заслуги» НДР (1968), ордену «Кирила і Мефодія» НРБ (1985), ордену «Дружби» ЧРСР (1987), ордену «За заслуги перед Італійською Республікою» (1996), «За заслуги перед Вітчизною» РРФСР (1998), «Ордену князя Ярослава Мудрого» V ст. (1997), ордену «Держави» (1998), іноземний член АН НРБ (1969), ЧРСР (1973), Боснії й Герцеговини (1975), НДР (1980), Індії (1994), Вірменії (1994), Казахстану (1995), Білорусі (1995), Грузії (1996), Таджикистану (2001), Шведської королівської академії інженерних наук (1986), почесний член Римського клубу (1989), депутат Верховної Ради СРСР 6–11 скликань і Верховної Ради УРСР 5–11 скликань, член Президії Верховної Ради УРСР (1963 – 1980), заступник голови Ради Союзу Верховної Ради СРСР (1966–1989), кандидат у члени (1961–1966) і член ЦК КПРС (1966 – 1991) та ЦК КПУ (1961–1991), народний депутат СРСР (1989 – 1991).

× Київ 1948 **Ольга Борисівна Милована**, * 1921, дочка

32/19. **Катерина Оскарівна**, * 19.10.1897, † ...

33/19. **Олена Оскарівна**, * 1.8.1899, † ...

34/27. **Миколай Миколайович**, * 16.12.1903.

VIII.

35/30. **Наталія Володимирівна**, * Київ 1962.

36/31. **Євгенія Борисівна**, * Київ 12.3.1956, мікробіолог, за-
відувач лабораторії Інституту клітинної біології та генної інже-
нерії НАН України (1991), член-кореспондент НАН України
(1997).

× Київ 1981 **Олег Владиславович Глуховський**, * 1955, † Київ
..., син

**Не увійшли до розпису наступні дані про осіб, що похова-
ні на кладовищі Сент-Женев'єв-де-Буа (департамент Есон,
Франція):**

Євгенія, * 6.1.1874, † 23.1.1951

Георгій Олександрович, * бл. 1900, † ..., сержант французь-
кої армії.

× Ансі (департамент Верхня Савойя, Франція) 30.7./12.8.1928

Віра Михайлівна Штанге, * ..., дочка полковника.....

Використані означення:

× – шлюб;

† – смерть;

* – народження;

‡ – поховання;

~ – хрещення;

... – інформація відсутня;

NN – особа не встановлена

Mariya Dmytriyenko, Valeriy Tomazov

THE PATONS AND PATON-FONTON-DE-VERRAYON.

AN INVENTORYING OF THE FAMILY'S GENERATIONS

The article continues author's scientific research of family history of
eminent Ukrainian scientists – E.O. Paton and B.E. Paton. The conte-
nts are based upon new-discovered documents.